

SOKOLSKI GLASNIK

ZVANIČAN ORGAN
JUGOSLOVENSKEGA
SOKOLSKOG SAVEZA

GOD. VIII.

1

1926.

UREJUJE UREDNIŠKI ODSEK / GLAVNI UREDNIK VERIJ
ŠVABGAR V LJUBLJANI (NARODNI DOM) / IZDAJA JUGO-
SLOVENSKE SOKOLSKI SAVEZ (E. GANGL) V LJUBLJANI
UREDNIŠTVO IN UPRAVA: JUGOSLOVENSKE SOKOLSKI
SAVEZ V LJUBLJANI (NARODNI DOM) / TELEFON BR. 543

Sadržaj:

Sokolski Glasnik:

U Prag! — Sednica odbora JSS. — Iz starešinstva JSS. —
Iz prosvetnega odbora JSS. — Iz žup.

Jugoslovanski Sokol:

Dr. Miroslav Tyrš: O vzrokih propadanja in o sredstvih, kako
oživiti sokolska društva — *S. Vrdoljak:* O jačanju interesa do
telesne vežbe — *Dr. A. Košir:* Anatomija in fiziologija človeka —
Pregled — Književnost.

Sokolski Glasnik izhaja dvakrat mesečno, in sicer 15. in zadnjega
dne z mesečnima prilogama Jugoslovanski Sokol in Pred-
njak ter stane (s prilogama vred) letno 50 Din.

SOKOLSKI GLASNIK

VIII. GODIŠTE

*SA MESEČNIM PRILOZIMA:
JUGOSLOVENSKI SOKOL
PREDNJAK*

*UREDILI:
VERIJ ŠVAJGAR I ANTE BROZOVIĆ*

1926

*IZDAVAČ JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI SAVEZ
(ODGOVARA E. GANGL)
TISAK DELNIŠKA TISKARNA, D. D. U LJUBLJANI
(ODGOVORAN MIROSLAV AMBROŽIČ)*

SADRŽAJ:

Članci.	Strana
Pred glavnu skupštinu JSS. Dr. Riko Fux	21
Redovite sednice društvenih odbora	22
«Moja savjest je čista.» Govor staroste br. Gangla	53
Brat Rudolf V. Novak	60
VIII. svesokolski slet u Pragu	61, 99
«Mač kralja Aleksandra I.» Govor staroste br. Gangla	69
Pravilnik o maču kralja Aleksandra I.	70
Protualkoholni pokret u JSS	71
Putna blagajna. Dragoljub Šavić	74
VIII. svesokolski slet u Pragu. Dr. Riko Fux	77, 91
Brat Jaša Nenadović	86
Na grobu Svetozara Miletića. Govor staroste br. Gangla	97
Lyon	102
Brat Đorđe Bugarski	114
Dalmaciji se spremaju teški dani	125
Slovenski Prag — naš sokolski ideal. E. Gangl	126
Iz uputstva za članstvo za VIII. svesokolski slet u Pragu	127
Prezident Masaryk o Sokolstvu	133
Po praškom sletu E. Gangl	134
Savez «Slavensko Sokolstvo» osnovan! Štpk	146
Naš pogled. Petar Lasta	177
Pravila Saveza «Slavensko Sokolstvo»	178
Jugoslovenska štampa o Sokolstvu	179
Budimo u svemu jedinstveni. ab	180
Tekuće gorivo. Viktor Heumer	184
Na daljini i novi rad. ab	195
Sokolstvom u sela! Ante Brozović	196
Delo i kritika. Stari Soko	229

Proglasi.

U Prag!	1
Za zarobljenu braću	9
Petgodišnjica smrti našeg prvog starešine	33
Svetozar Miletić	85
Nettunske konvencije	125
Zlatnom Pragu	133
Čehoslovačkom srcu	134
Proglas predsedništva Saveza «Slavensko Sokolstvo»	161
Savezni dan	193
Narodu i Sokolstvu!	194
Za neoslobodenu braću	205
Poslanica starešinstva JSS	249

Objave Starešinstva JSS.

Za hrvatsko starinarsko društvo u Kninu	6
Lutrija JSS	6, 9
Savezni dan	6
Priloge za VIII. svesokolski slet u Pragu	10, 23
Slet sokolskog naraštaja u Pragu	78
Objašnjenje svoj braći i sestrama	79
VIII. svesokolski slet u Pragu	92, 94

Fond za nezgode	108
Koncerti i pozorišne predstave sokolskih društava	155
Protualkoholni pokret u Jugoslovenskom Sokolstvu	161
Objava zahvale ČOS	174
Sokolska marka	175
Zbor župskih prosvetitelja i statističara u Beogradu	186
Sestrama na znanje!	199
Odborska sednica JSS	209
Post festum!	211
Jugoslovensko Sokolstvo narodnim velikanima	212
Poljačko Sokolstvo Jugoslovenskom Sokolstvu!	233
Vežbač — nevežbač	233
JSS protiv podupiranja protunacionalnih elemenata	234

Iz starešinstva JSS.

Zapisnici sednica Starešinstva JSS 4, 5, 14, 15, 26, 27, 28, 29, 36, 38, 50, 62, 80, 92, 103, 115, 128, 140, 151, 173, 184, 197, 210, 231, 269, 270	
5. sednica prosvetnog odbora JSS	7
VII. glavna skupština JSS	13
U Lyon idemo!	14
K proslavi saveznog dana 1. decembra 1925.	17
Iz zdravstvenog (lekarskog) odseka JSS	40, 156, 273
Isključenje	52, 131
Svima župama!	61
Statistično odeljenje JSS	65, 271
Iz željezničkog odseka JSS *	95
Iz organizacionog odseka	105, 116
Iz odseka za sokolske barjake	156
Iz prosvetnog odbora JSS	199, 213, 235, 273

Iz tehničkog odbora JSS.

Sednica zbora župskih načelnika	19
Poziv vežbačima	19
Ostavka br. Miroslava Ambrožića	19
Svima župskim tehničkim odborima!	30
Braći i sestrama, koji će sudelovati u Pragu	40
Pokusna utakmica za Lyon	66
Zaključci sednice zbora župskih načelnika	66
Odelo ženskog naraštaja	81
Svečano odelo za članice	95
Sastav tehničkog odbora JSS	95
Savezni prednjački tečaj	143
Sednica zbora župskih načelnika	220
Skijaški tečaj JSS	237

Izveštaji.

Sednica odbora JSS od 27. decembra 1925	2
Zbor Československe Obce Sokolske	12
O radu československog Sokolstva, Antonin Benda	24
Skijaške utakmice ČOS	34
Izveštaj tajnika na VII. skupštini JSS	45
VII. glavna skupština JSS	58
Izveštaj načelnika JSS	86
Svečanost u Beogradu	86
Svečanost u Ljubljani	89
Sokolska pobeda u Lyonu	109
Put našeg naraštaja u Prag	136
Međunarodna utakmica u Lyonu	137, 147, 162, 181
Kako je bilo u Pragu	150

Amo tamo po našem Sokolstvu. a b	201
II. prednjački tečaj JSS. Stane Vidmar	206, 230, 251
Zbor župskih statističara	215
Odborska sednica JSS	253
Gospodarsko stanje JSS	263

Jugoslovenska Sokolska Matica.

Poziv na redovitu glavnu skupštinu	52
--	----

Iz župa.

Ljubljanska župa	7, 31, 43, 67, 276
Mariborska župa	31, 132
Splitška župa	31, 200, 278
Osječka župa	42, 96, 106, 118, 142, 160, 189, 223, 241
Gorenjska župa	42, 200
Banjaluška župa	66, 117, 190
Sumadijska župa	68
Banatska župa	81, 123, 277
Sarajevska župa	83
Beogradska župa	96, 105, 122, 132, 156, 189, 222, 240
Riječka župa	106, 241, 278
Bačka župa	141, 187, 221
Mostarska župa	157, 175
Bjelovarska župa	160, 239
Skopljanska župa	186
Tuzlanska župa	187
Celjska župa	221
Zagrebačka župa	240
Kragujevačka župa	244
Sibenička župa	278
Kronika jugoslovenskog Sokolstva	223, 244
† Ante Sahař	275
† Slavica Lhotska	276

Sokolska štampa.

Župski vesnici	202, 224, 238, 274
--------------------------	--------------------

Razno.

Iz čehoslovačkog Sokolstva	19, 32, 44, 191, 202, 225, 245
Iz poljačkog Sokolstva	20, 44, 68, 83, 203, 246, 279
Iz lužičko-srpskog Sokolstva	20, 84, 280
Različite vesti iz inostranstva	84, 107, 191, 228, 247, 280
Sokolstvo i šport. Ante Tadić	124
Iz ruskog Sokolstva	204, 227, 246

SOKOLSKI GLASNIK

1926.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1926.

1.

U Prag!

Severnoj braći ruke i srca!

Braće i sestre!

Iz velebnih hramova impozantoga Tyrševa doma u zlatnoj slovenskoj i sokolskoj matuški Prahi dolazi bratski poziv na VIII. svesokolski slet, što ga priređuje Československa Obec Sokolska i što ga mi, jugoslovenski Sokoli proglasismo i našim sletom.

Braća i sestre u zemlji československoj, koja nam je rodila Tyrša i Fügnera, pripravljaju svoj i naš slet u ogromnim dimenzijama; taj će slet biti u svojim pojedinostima i u svojoj celoti najveličanstvenija manifestacija slovenskoga Sokolstva, manifestacija što je dosad još ne vide kulturni svet. U znaku sokolskoga bratstva združiti će se u blizini Bele Gore nepregledna množina pripadnika sokolske misli iz sviju zemalja, da pokaže zastupnicima sviju naroda sveta svoju brojčanu moć i nepatvorenu sliku svoje sile i discipline. Na Hradčanima utaborit će se u dane sleta slovenska sokolska narodna vojska — taj vidljivi izraz slovenske tvornosti, neiscrpilive radne volje i najčišćega, na svaku žrtvu spremnoga domoljublja!

I u tom silnom svesokolskom taboru vit će se ponosno i pobedonosno i nacionalno-državne boje naših jugoslovenskih sokolskih barjaka,orit će se naša slatka reč, odjekivat će naša pesma, a naša srca žarit će se u vatri sokolskoga bratstva, dubine naših duša potonut će u bezdan, gde ćemo ih napuniti novim oduševljenjem i tvrdom verom u pobedu Sokolstva i Slovenstva!

Spremamo se na put u Prag sa svime, što imamo i što smažemo doma najboljega i najlepšega: svoj naraštaj povest ćemo onamo, svoje članstvo i slavu našu vojsku! I svatko, kojigod pođe s nama i pod našim imenom u Prag, mora da ima za kašiput visoku i jedinu zapoved: svaki pojedinac neka bude predstavnik naše države i naše nacije, svaki pojedinac neka zna, da sav uspeh naše ekspedicije stoji do njega samoga i da će oči sviju stotina hiljada biti svraćene samo na nj pa da će sud, izrečen o nama svima, imati svoj temelj na moralnoj i fizičkoj kakvoći pojedinca. Pazi na se, čuvaj čast sviju i misli na domovinu!

Plemenito htenje sve braće i sestara, svega našega naraštaja i sve naše vojske, moralnost i pripravljenost celine treba da se usredotoče u mišljenju, kretnjama i govoru svakoga pojedinca, da budu naši uspesi, izlevajući se u slavu domovine, dozoreli plod rada i sposobnosti svakoga pojedinca.

Stupajući u sletnu godinu pozdravljamo vas, braće i sestre, bratski i pozivamo vas na rad, na požrtvovnost i na pobedonosno putovanje sa slovenskoga sokolskoga juga na slovenski sokolski sever! Bilo sretno, zdravo i uspešno!

Do nas samih stoji uspeh svega što hoćemo!

Domovini — zdravo!

Starešinstvo Jugoslovenskoga sokolskoga saveza.

U Ljubljani, 1. januara 1926.

E. Gangl s. r.,
starosta.

Dr. Riko Fux s. r.,
tajnik.

Sednica odbora JSS.

dne 27. decembra 1925. u Ljubljani.

Prisutni: Gangl, Ambrožič, Bajželj, Budisavljevič, Čobal, Deu, Fux, Go-vekarova, Gregorin, Jeras, Kajzelj, Krejči, Ludvik, Marolt, Miklavc, Muži-nova, Poženel, Švajgar, Trdinova, Turk, Vojinović, Zelenko; zastupnici župa: Beograd, Bjelovar, Celje, Kranj, Ljubljana, Mostar, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Tuzla. — Opravdane župe: Banja Luka, Kragujevac, Split, Užice, Veliki Beč-kersek, Zagreb.

Brat starosta otvori u 9 sati sednicu, konstatira dostatan broj članova le-poda reč tajniku br. dr. Fuxu, da poda svoj izveštaj. Brat tajnik izvesti o dosadanjem radu starešinstva. U svojem izveštaju ističe osobito činjenicu, da nedostaje u našoj organizaciji funkcionara, koji bi s ljubavlju i poštvo-
nošću vršili svoje dužnosti i da je premalo razumevanja sokolske ideje među našim članstvom. Stvar je toliko dozrela, da se mora o njoj temeljito raz-govoriti usprkos tome, da je ta konstatacija stalna u njegovim izveštajima. Pitanje sokolskih funkcionara pri tom je gotovo jedno od najvažnijih, jer sav rad stoji do osoba, koje vode organizaciju. Ne slaže se u tom pogledu s onima, koji su na stanovištu, da treba odstraniti iz naše organizacije sve ono, gde se pokazuju znakovi nazadovanja ili časovite neradnosti, jer je Sokolstvo organizacija, namenjena celome narodu pa mora težiti za tim, da združi u svojim redovima sve pripadnike našega naroda. Među našim narodom ima Sokolstvo potporu, i narod čeni i poštuje rad Sokolstva. Hoćemo li, da to poštovanje do našeg rada održimo i raširimo, stoji to do onih, koje postav-ljamo na čelo naših društava, župa i saveza. Stoga moramo baš tome pitanju svratiti najviše pozornosti. Starešinstvo je upozorilo sve župe i društva na te činjenice. Ali samo to ne će nikada dostajati, nego trebat će te funkcionare uzgojiti, pa će se stoga morati prirediti više tečajeva za funkcionare, da si uzgojimo jaku četu dobrih sokolskih apostola. Onda će biti nemogući slučajevi kakove sada preživljujemo u našoj organizaciji. Rešenje toga pitanja utecat će i na rešenje pitanja naših financija, koje prouzrokuje celoj našoj orga-nizaciji najveće poteškoće.

Izveštaj brata tajnika prima se bez debate. Nato je podao svoje izvešće br. načelnik Ambrožič:

Glavne zadaće T. O. za narednu godinu jesu pripreme za slet u Prag, pri-prave za prednjački tečaj JSS. i pripreme za utakmicu smučara, što će biti meseca januara 1926. u Českoj.

Budući da je VIII. svesokolski slet proglašen također za slet jugosloven-skoga Sokolstva, potrebno je, da se pripravimo što temeljitije, za što je potrebno mnogo intenzivnoga rada u župama i društvima

Pre svega hoću da spomenem ekspediciju našega naraštaja u Prag, gde će nastupiti od 27. do 29. juna. T. O. računa, da će JSS. sudelovati sa 100 do 120 naraštajnika i naraštajnica. Budu li prilike dopuštale, moći će se ih otposlati i više. Sav taj naraštaj nastupio bi kod javne telovežbe, kao što i kod utakmica. Muški će naraštaj nastupiti s vlastitim vežbama s činjevim, a ženski naraštaj s prostim vežbama. Vežbe nisu teške. Naš će naraštaj učestvovati i u utakmicama. Vežbe za utakmice nisu još objavljene. Istotako sudelovat će naraštaj i u povorci po Pragu. Ovdje treba da upozorim, da ne sme u povorku tko nema odore. To mora da važi i za nas. Izdat će se i upute o tom.

Druga ekspedicija je slet članstva. Članstvo će sudelovati kod svijih javnih nastupa, kod utakmica i kod utakmica za slovensko prvenstvo. Za utakmice za prvenstvo određene su obvezatne vežbe za Lyon. Srednji odeo kod utak-mica ne dolazi u obzir, nego samo viši i niži. Mislimo, da ćemo postaviti pet do šest vrsta. Na utakmice treba da pošaljemo samo izabrané utakmičare,

Kod prostih vežbi nastupit ćemo zajedno s Česima s vežbama što su propisane za VIII. svesokolski slet. Nastupit ćemo sa starijom braćom to jest od 36 godina napred; ta će braća nastupiti s vežbama s palicama, a vežbe su lake. Vežbaće odelo za tu braću je sokolska odora bez surke. Osim toga nastupit ćemo sa svojim tačkama. Ne ćemo mi nastupiti kao gostovi n. pr. Francezi itd., nego kao domaći. Naša tačka bit će nastup sa skupinskim prostim vežbama, t. j. sa 16oricama. Svaka 16orica sastoji se iz 8 članova i 8 članica. Svaka župa treba da vežba jednu šesnaesticu i jednu za rezervu. Imamo nekoliko župa, koje ne će moći da dadu čitave 16orice, zato su pako nekoje druge župe tim veće te će moći da dadu po dva do tri šesnaestorice, tako da ćemo nastupiti sa 25 šesnaestorica.

Svesokolski slet počet će već 21. januara s utakmicama smučara na 50 km. Nije još stalno, ako budemo učestvovali kod tih utakmica.

Kod izbora članstva, bilo utakmičara bilo ostalih, postupat će se strogo. T. O. zaključio je, da će se izbor utakmičara vršiti pod nadzorom saveznoga T. O.

T. O. je na stanovištu, da ne sme u Prag nitko, tko nema legitimacije propisane od JSS. i T. O.

I naša vojska bit će pozvana na slet, ali o tom govorit ćemo kasnije.

Nakon izveštaja brata načelnika razvila se opširna debata, u koju su uticali više braća, br. Vojinović je spružio pitanje odora za učesnike sleta s pozivom, da se u tom pogledu izdaju tačne upute.

Glede odora razvila se dugačka debata. Svi su bili u tom složni, da mora naše članstvo sudelovati na sletu u propisanim odorama, koji odgovaraju svim propisima JSS. Onaj, koji nema takve odore, ne sme se pripustiti na nastup. Najstrože mora se zabraniti da bi članovi nastupali u vežbaćem odelu izvan vežbališta. Članice moraju si nabaviti novu odoru za članice. Odnosni uzorci dobivaju se kod JSS. Predlog br. tajnika glede narodnih nošnja ustupa se glavnoj skupštini, da ona o tom odluči. Istotako ima glavna skupština da odluči, ima li svaka župa da otpošalje na slet bar 10 naraštajnika, i to pet muških i pet ženskih.

Prima se predlog br. Stajića, da JSS izda na vreme sve upute za slet u posebnoj brošuri.

Nakon tih izveštaja podla br. tajnik dr. Fux opširniji izveštaj o organizacijskim pripravama za svesokolski slet, osobito o sudelovanju Bugara na sletu. Nakon duge i svestrane debate zaključeno bejaše na predlog brata dr. Budisavljevića, da se na glavnu skupštinu JSS. donese ovaj predlog:

«Smatra li bratska ČOS. potrebnim, da bude na slet u Prag pozvana i gimnastička organizacija „Savez bugarskih Junaka“, tome se pozivu ne protivi JSS.»

Budući da odbor o toj stvari nije hteo konačno da odluči, odlučilo se podnesti taj predlog na glavnu skupštinu JSS., da ona o tom konačno odluči.

Veliku i duboku sokolsku i slovensku dušu pokazali su tom prilikom naša braća i sestre iz južnih krajeva naše države, koji su sami osetili sva zverstva vojne s Bugarima, a ipak su se usprkos tomu sa suzama na očima i plačući izjavili za taj predlog veleći da premda se rane još nisu zacelile, moramo da u korist Slovenstva učinimo taj korak za sblizanje i moramo da zaboravimo na prošlost, jer samo budućnost je naša. Nije bilo brata ni sestre, koji ne bi bio osetio njihov duboki bol i osećao s njima isto, i suze su zablistale na očima sviju. Taj trenutak ne će biti zaboravljen u povesnici našeg Sokolstva. — Glavna skupština ima pako glavnu reč.

Primljen je bio nadalje predlog br. tajnika, da naš naraštaj, prigodom posete u Pragu, daruje českoslovačkomu naraštaju barjak iz narodnih motiva.

Glede sudelovanja na međunarodnoj utakmici u Lyonu izvesti br. načelnik. Na zadnjoj odborovi sednici u Zagrebu bilo je zaključeno, da JSS. sudeluje na tim utakmicama, ako župe uplate određene doprinose do 1. decembra 1925.

Toga sve župe nisu učinile, radi toga bi moralo otpasti sudelovanje u Lyonu. U drugu ruku osećamo potrebu i dužnost, da idemo u Lyon. T. O. misli, da možemo još uvek u Lyon. Vremena ima. Predlaže pako, da odbor ustraje pri svom zaključku, samo rok za uplatu doprinosa župa treba produžiti do 1. marta 1926. Nakon duže debate prima se predlog br. načelnika.

Nato poda br. Švajgar izveštaj o radu statističkoga odeljenja. Na njegov predlog primaju se u savez sledeća društva: Garešnica, Podravski Kloštar, Veliki Zdenci, Beltinci, Sv. Lovrenc na Pohorju, Surdulica, Škocijan, Dalj, Delnice, Novi Vinodol, Travnik (ukupno 11).

Iz JSS. isključena su ova društva: Ub, Lazarevac, Klenart, Obrenovac, Budjanovci, Sv. Bolfenk, Draž, Darda, Knežovo, Županja, Vrbnik, Krapanj, Šali, Vodice, Boljanić, Gor. Slatina, Lopare, Lipeč, Srpski Padej, Taraš, Novska (ukupno 21 društvo).

Brat Marolt poda izveštaj o stanju fonda za ozlede. Izveštaj se odobrava i prima predlog izvestitelja, da se glavnoj skupštini predloži predlog, neka doprinos za taj fond ostane za 1926. isti kao i pre, biva 1 Din za člana.

Brat Čobal izveštjuje o gospodarskom i finansijskom stanju JSS. i br. Turk o proračunu JSS. za 1926. (Odnosna izvešća rasposlata su župama). O proračunu, osobito o predlogu da se poviša porez za godinu 1926. od 5 Din na 10 Din za člana, razvije se duga i opširna debata, kojom se je temeljito pojasnilo finansijsko stanje JSS. Nakon te debate bejahu primljeni ovi predlozi:

- 1.) U proračunu briše se stavka za Lyon u iznosu 30.000 Din;
- 2.) ostali proračun predložiti će se kao predlog odbora glavnoj skupštini JSS. na odobrenje;
- 3.) uplate li do 1. marta 1926. sva društva svoje dugove JSS., predložiti će se skupštini, da porez za 1926. ostane isti kako i dosad t. j. 5 Din na člana, inače će se doneti predlog, da se plaća za godinu 1926. porez od 10 Din na člana.

Glede glavne skupštine JSS. poništjuje se zaključak zadnje odborove sednice JSS. u Zagrebu da se vrši skupština u Nišu. Zaključuje se, da se skupština drži negde usred države n. pr. u Brodu na Savi, u Djakovu, Novoj Gradiški itd. O tom neka odluči starešinstvo JSS.

Primljen bejaše nadalje predlog župe Mostar, da se zamoli Ministarstvo vojske i mornarnice da snizi takse kod vojničkih glazba.

Nakon još nekih objašnjenja zaključio je brat starosta sednicu odbora JSS. u pol 19 sati.

IZ STAREŠINSTVA JSS.

XXXIV. redovita sednica starešinstva JSS. dne 2. decembra 1925.

Nazočni: Gangl, Ambrožič, Bajželj, Čobal, Fux, Jeras, Kajzelj, Krejči, Ludvik, Poženel, Turk. — Opravdani: Greggrin, Jamar, Marolt, Zelenko.

Prije nego preide na dnevni red izrazi br. starosta želju, da bi započeta pravedna akcija, što je vodi Ljubljanski Sokol u stvari Narodnoga doma, što prije dozorila do ugodna zaključka. Nadalje želi, da u novim, za savez određenim prostorijama, u kojima danas prvi put zborujemo, zavlada duh pravoga bratstva i iskrenosti da naše Sokolstvo dospe do sve to lepše budućnosti i do sve višega razvoja i napretka.

Zatim se razvija duža debata o prilikama u nekoj župi; primljeni bijahu odnosni zaključci.

Tajnik br. dr. Fux pročitao pismo Ministarstva prosvete, kojim daje odgovor na naše pismo glede skraćanja sati za telovežbu na građanskim školama. Ministarstvo utemeljuje svoj korak time, da su građanske škole za život, pa se je moralo na korist drugih predmeta sniziti broj časova za telovežbu na jedan čas sedmično. Sa žalošću uzima se to na znanje. Nadalje

izveštuje brat tajnik, da je Generalna direkcija posrednih poreza odredila, da moraju biti svi spisi sokolskih društava snabdeveni štampiljom: «Oslobođeno samo od plaćanja taksa iz T. Br. 1 rešenjem gosp. Ministra financija od 12. marta 1924, br. 8931.»

Zapadne se razgovor o materijalnom pitanju našega sudelovanja na međunarodnoj utakmici u Lyonu.

O uporabi doprinosa od Saveznoga dne raspravljat će na predlog br. Turka gospodarsko odelenje i doneti odnosne predloge.

Brat Kajzelj predlaže, da se pošiljci kalendara predloži uz račun i potvrda, kojom će društvo priznati primitak. Primitljeno.

Brat Jeras izveštuje, da je govorio s predstavnicima akademskih društava radi zainteresovanja akademika za sokolski rad. O tom će raspravljati na sastanku, što će se domala vršiti. S odobrenjem prima se na znanje izveštaj br. Jerasa, kojim je ocrtao ukratko, kako si on predstavlja izvršenje toga nacrta.

XXXV. redovita sednica starešinstva JSS. dne 7. decembra 1925.

Nazočni: Gangl, Čobal, Govekarova, Gregorin, Jeras, Kajzelj, Krejči, Marolt, Mužinova, Švajgar, Zelenko. — Opravdani: Ambrožič, Bajželj, Fux, Jamar, Ludvik, Poženel.

Brat starosta pročitao poslanicu, što će ju župski delegati pročitati na društvenim glavnim skupštinama. Poslanica se odobrila. Prima se i sadržaj okružnice na župska starešinstva. Okružnica obuhvata dnevni red odboreve sednice i druge upute. Konačno javlja br. starosta, da su propagandni spisi za saveznu lutriju gotovi.

Mesto odsutnoga tajnika poda tajničko izvešće br. Švajgar: Neko sokolsko društvo piše, da mu je nemoguće prirediti proslavu saveznoga dne. Prima se predlog, da se dopis vrati župi (jer je bio poslan izravno savezu), koja će društvo poučiti, da se proslava ujedinjenja mora vršiti. Brat Švajgar podastre statističko izvešće. Savez obuhvata danas 23 župe i 433 društava. Nova društva su: Dalj, Travnik, Kloštar, Zdenci, Škocjan, Delnice i Grašnica. Crtalo se društvo Vrbnik. Katastar iskazuje 47.023 prijava i 7814 odjava. Ima 120 društava, koja nisu još poslala statistike, imenuje društva, koja su najnemarnija za statistiku. Izveštaj se prima na znanje.

Predsednik gospodarskoga odeljenja br. Čobal izveštuje, da je gospodarsko odeljenje zaključilo suglasno, da moramo učestvovati na utakmicama u Lyonu. — Ljubljanski Sokol je sklopio pogodbu za 60 godina s društvom «Narodni dom». U toj pogodbi nalazi se i tačka, kojom je Ljubljanski Sokol zadobio pravo, da odstupi svoje prostorije u najam savezu, t. j. da deli svoja prava sa JSS. — Brat starosta izriče Ljubljanskome Sokolu zahvalu za skrb, što ju pokazuje od starešinstva JSS. — Glede pitanja pozorišnoga odeljenja nekoga sokolskoga društva i o samostojnosti toga odeljenja razvije se dulja debata. Zaključilo se, da se odeljenja ne smatraju za samostojne niti za pravne osobe, s kojima bi župa i savez imali direktnih veza: to su dakle samo deo društva. Na narudžbama odeljenja treba prema dosadanjem iskustvu zahtevati društvenu potvrdu. Brat dr. Krejči predlaže, da se ta stvar tačno precizira i objavi u «Sokolskom Glasniku». U tu će svrhu za nekoliko sedmica učiniti ekspozice na osnovu iskustva u ljubljanskoj župi.

Brat dr. Gregorin izveštuje o uspehu svojih intervencija na odlučujućim mestima u Beogradu.

XXXVI. redovita sednica starešinstva JSS. dne 14. decembra 1925.

Nazočni: Gangl, Bajželj, Čobal, Deu, Gregorin, Jeras, Kajzelj, Košir, Krejči, Ludvik, Mužinova, Švajgar. — Opravdani: Ambrožič, Fux, Govekarova, Jamar, Marolt, Poženel, Trdinova.

Brat starosta pročitá brzojav ČOS., kojim šalje sa svoje odboreve sednice bratske pozdrave i javlja, da je savezu podelila medalju, t. j. najviše odlikovanje ČOS. — Sadržina brzojavke prima se s velikim veseljem i zadovoljstvom na znanje. Zaključilo se otposlati pismenu zahvalu. — Nadalje javlja, da je primio od Međunarodne gimnastičke sveze pismo, kojim između ostaloga javlja, da se je dosada prijavilo za međunarodne utakmice u Lyonu već osam naroda; prima se na znanje.

U odsutnosti br. dr. Fuxa poda tajničko izvešće br. Švajgar. Po župi Beograd došao je odgovor društva Beograd I radi toga, što nije JSS. bio pozvan na svečanosti u Cetinju; u tom je odgovoru jedini razlog, da nisu bile mnoge korporacije pozvane. Prima se suglasno predlog br. dr. Krečija, da se piše ministarstvu za vere, da smo primili gornji odgovor, s kojim se ne možemo zadovoljiti. — Društvo Beograd-matica javlja, da će proslaviti dne 20. decembra tridesetgodišnjicu sokolskoga rada br. Momira Korunovića i prosi za predstavnika saveza. Brat Švajgar predlaže br. Paunkovića iz Beograda, da zastupa savez. Prima se. Br. Paunkoviću će se to pismeno javiti. Napokon izveštuje br. Švajgar, da su prispeli od ČOS. upitni arci, koji se tiču lekarskih odeljenja.

Blagajnik br. Kajzelj poda izveštaj o doprinosima za sanaciju i o dosadanjim dochocima saveznoga dne.

Predsednik gospodarskog odeljenja br. Čobal izveštuje, da je G. O. odlučilo, da doprinosi zavodu za mirovine savez sam za svoje činovnike, dakle i onaj deo što otpada na činovništvo. Prima se. — Odredila se naklada za kalendar.

Vsem župam in društvom! Hrvatsko starinarsko društvo v Kninu se je obrnilo na JSS. s prošnjo, da ga Sokolstvo podpira pri njegovem delu, t. j. pri zbiranju prispevkov za iskanje in zbiranje starih spomenikov. Razposlali smo na vse župe zadevne pozive in prosimo vse brate in sestre, da to društvo po možnosti podpirajo. Istotako je zaprosila starešinstvo za sodelovanje zadruga «Brezalkoholna produkcija». Zadrugi je starešinstvo dovolilo, da stopi v stik z našimi društvi, katera pozivljamo, da jo podpirajo pri njenem stremljenju.

Lutrija JSS. Ponovno razglasujemo da će biti srečkanje lutrije JSS. neopozivo dne 1. marta 1926. Sve srečke moraju biti razprodane najkasnije do 15. februara 1926. Do toga roka treba poslati i novac od rasprodanih srečaka. Braćo i sestre! Do danas je rasprodana jedva jedna trećina srečaka. Pozivljemo sva društva i župe, da rasprodaju do određena vremena srečke JSS. Nadamo se, da ne će biti društva, koje ne bi učinilo svoju dužnost za lutriju JSS.

Savezni dan. II. izkaz: Čuprija 528 Din; Sv. Marjeta na Dravskem polju 20 Din; Kistanje 220 Din; Ljutomer 365 Din; Novi Pazar 300 Din; Novi grad 300 Din; Krk 202 Din 75 p; Dvor 800; Dol pri Hrastniku 100 Din 50 p; Kastav 1132 Din 50 p; Subotica 1620 Din; Šibenik 1199 Din; Toplice (Dol.) 54 Din; Murska Sobota 280 Din; Kočevje 272 Din 25 p; Vojnik 50 Din; Stara Palanka 562 Din; Kamnik 400 Din; Loška dolina 80 Din; Planina 52 Din; Tuzla 780 Din; Sinj 546 Din; Split 1017 Din; Kreka 1276 Din 65 p; Koroška Bela 95 Din; Nerežišče 100 Din; Arandelovac 210 Din; Kakanj 450 Din; Niš 885 Din; Dragutinovo 105 Din; Vinica 105 Din 95 p; Gospič 168 Din 25 p; Mokronog 50 Din; Sarajevo 1285 Din; Valpovo 263 Din 50 p; Bosanska Dubica 210 Din; Šabac 594 Din 25 p; Veliki Bečkerek 200 Din; Litija 220 Din; Dolnja Lendava 220 Din 50 p; Varaždinske Toplice 80 Din; Vrtnik 230 Din; Kranj 502 Din; Budva 120 Din; Gjenovič 120 Din; Blato 184 Din; Korčula 329 Din; Ptuj 980 Din 75 p; Pale 312 Din; Maribor 681 Din 25 p; Metlika 667 Din 25 p; Studenci 101 Din 25 p; Križevci (Bjelovar) 124 Din; Sv. Jurij

180 Din; Kragujevac 1000 Din; Beograd Matica i Beograd I 2019 Din 25 p; Zemun 1536 Din; Šiška 189 Din 50 p; Prevalje 400 Din; Gornja Radgona 100 Din; Mačarska 221 Din; Visoko 631 Din; Irig 200 Din; Kula 252 Din; Mol 138 Din 25 p; Novi Sad 602 Din; Petrovac 504 Din 50 p; Zalec 180 Din; Sombor 1302 Din; Bled 132 Din 25 p; Osijek 800 Din; Brežice 400 Din; Cerknica 208 Din 50 p; Derвента 1016 Din; Hvar 300 Din; Vače 100 Din; Maglaj 100 Din; Mirna peč 66 Din 75 p; Bakar 58 Din 50 p; Zagreb I 500 Din; Dubrovnik 608 Din 25 p; Trebinje 161 Din 50 p; Kotor 385 Din 50 p; Mostar 582 Din 50 p.

Iz prosvetnega odbora JSS.

Iz 5. sednice prosvetnoga odbora JSS. od dne 16. novembra 1925. Uz druge stvari raspravljalo se je na toj sednici o dva aktualna pitanja, što ugrožavaju naš narod, t. j. o alkoholizmu i analfabetizmu. Na osnovu službene statistike u našoj je državi preko polovine analfabeta (52 %), dakle broj, koji nam je na sramotu i veliku štetu. Država ne može svega; u borbi proti tomu zlu treba je, da odlučno sudeluju pojedinci i kulturne organizacije. Sokolstvo, kao uzgojna nacionalna organizacija, pozvana je, da nastupi sa svom energijom protiv analfabetizma, u prvom redu među svojim članstvom. Već prošle godine pozvao je prosvetni odbor JSS. ona naša društva, koja imaju veći broj članova-analfabeta, da prirede za nje analfabetske tečajeve. I letos pozivljemo ta društva, da prirede osobito sada u zimsko doba, take tečajeve u prvom redu za svoje članstvo, ali i za druge — Druga rak-rana na inače zdravom telu našega naroda, rana koja ga sve to više razjeda i preči da ga uništi, to je stari neprijatelj čovečanstva — alkoholizam. Alkoholizam zauzima u nas već take dimenzije, da je treba sa svom odlučnošću nastupiti protiv njega. Žalibože opaže se višeputa i kod priredba naših društava, da se premalo pazi na moralan uspeh priredbe, koji ponizuje neumerenost u uživanju alkoholnih pića. Proti tim nezdravim pojavima i u našim organizacijama moramo energično nastupiti; članove, koji se ogreše o umerenost, a time dakle i o sokolska načela, treba disciplinirati. Još veće važnosti u borbi protiv alkoholizma neka budu predavanja o škodljivosti alkohola, osobito pako treba paziti na naš naraštaj, da ga očuvamo od toga dušmana duše i tela. Preporučamo, da se u našim društvima ustanove odeljenja za trezvenost, koja neka sistematski vode svu borbu protiv alkoholizma i vrše jaku propagandu za trezveno gibanje u našem članstvu i u našem narodu. Prosvetni odbor JSS. izdat će doskora, sporazumno s lekarskim odeljenjem JSS., pravilnik za apstinencne odseke i priopćiti ga u «Sokolskom Glasniku».

IZ ŽUP

Zdrebanje lutrije Sokola I na Taboru u Ljubljani bilo je u prisutnosti lutrijske komisije pod predsedništvom viš. rač. savetnika Lundra, staroste dr. Pestotnika i Ant. Čotara, notara dr. Kuhara i zastupnika fin. oblasti. — Glavni dobitak (50.000 Din) dobila je serija XX., br. 4135; II. glavni dobitak (25.000 Din) XV. serija, br. 2160; III. glavni dobitak (15.000 Din) serija XX., br. 2021; IV. glavni dobitak (10.000 Din) serija XIV., br. 868. Po 5000 Din dobile su serije: V., br. 2668; XV., br. 743; X., br. 4384; III., br. 1294. — Po 2500 Din serije: X., br. 4368; VII., br. 2167; IV., br. 1252; XIX., br. 2663; II., br. 3000; XVII., br. 559; XVIII., br. 1202; VI., br. 900; XIX., br. 2608; XIX., br. 2609. — Po 1000 Din serije: V., br. 2589; V., br. 3966; VI., br. 2004; X., br. 4059; II., br. 3791; XXI., br. 1191; XIX., br. 3267; XIX., br. 3268; XII., br. 4000; IV. br. 2789; XII., br. 784; X., br. 83; XI., br. 1329; IX., 1061; III., br. 4252. — Po 500 Din serije: XI., br. 4630; XXI., br. 1043; V., 2247; III., br. 4042; IV., br. 4318; XIV., 4130; V., br. 4449; XV., br. 3378; XV., br. 3017; I., br. 4487; XIX., br. 4717; VII., br. 387; I., br. 3275; V., 2753;

XIX., br. 1199. — Bilo je nadalje izdrebano veći broj dobitaka po 100, 50, 25 i 12-50 dinarjev.

Sokolsko društvo Veliki Grdevac. Ovo sokolsko društvo je propisnim službenim putem zamolilo sresku oblast, da mu dozvoli vježbati preko velikih praznika u jednoj sobi školske zgrade. Sreski poglavar je sobu dozvolio i Sokol u njoj vježbao i pripremao se za svoju javnu vježbu, koju je davao pod konac ferija i koja je materijalno i moralno vanredno dobro uspjela. — U polovici naših priprema nitko drugi se nije našao da iz zlobe ometa rad društva, čak niti ovdašnji Hrvatski Sokol, već sam glavom ovdašnji katolički župnik Zdravko Malek, koji je poslao kao predsjednik školskog odbora, a tobože u ime stanovnika sela jedan besprimjerno žučljiv protest i napadaj na naše društvo, nazivajući ga «šačicom ljudi, koja izaziva» i zahtijevajući, da se smjesta sokolsko društvo izbaci van, jer da u školi nema mjesta «političkim društvima»; i takovim društvima, koja buče, larmaju, deru se i štetu čine po školi. — Na taj njegov protest je uređovao sreski poglavar iako nije izbacio Sokol, i kad se na koncu konca ustanovilo, da je sokolsko društvo vježbalo u zgradi bez ikakove štete, pristojno i ozbiljno, povučen je protest i predan u zaborav (naime nije povučen po župniku Maleku nego nakon izvijada po sreskom poglavaru). Ali je ipak imao neki učinak. Naše društvo je molilo sreskog poglavara, da dozvoli, da se javna vježba održi u školskom dvorištu i da se ustupi jedna školska soba kao prenočište stranim Sokolima. No uslijed župnikovog protesta, dozvoljeno je u zadnji čas, da se održi javna vježba u dvorištu no jedna soba za prenočište nije dozvoljena i tako mi nepripravni padosmo u težak položaj, neznajući kako ćemo nastaniti djecu i podmladak, a noći su bile već hladne. — Gospodin župnik Malek je imao dakako još uvijek debeo obraz! Došao je na javnu vježbu u dostojanstvenoj pozi velikog i utjecajnog gospodina, ali dakako ulaznine od 5 Din nije platio. On je došao, «da nadzire, ima li štete» ili da sigurno, da pazi na «moral».

Uputstva, kako se grade prostori i sprave za tjelesne vježbe. Kroz najkraće vrijeme dati ću u štampu knjigu «Uputstva, kako se grade prostori i sprave za tjelesne vježbe». — Odavno se osjeća kod nas potreba jedne ovakove knjige, što me je ponuhalo da istu napišem. Ova će knjiga vrlo mnogo pomoći jakom razvitku tjelovježbe u školama, vojsci, sokolskim i sportskim društvima. Knjiga će dobro doći svima onima, koji žele da grade sokolske domove, školske vježbaonice, razna igrališta i vježbališta na čistom zraku. Iz ove knjige može svako sam naučiti graditi sprave za vježbanje, sportove i društvene igre. — Knjigu preporučam knjižnicama, prednjacima, oficirima, kandidatima učiteljskih škola, učiteljima, sportašima, Sokolima i svima onima, koji se bave tjelesnim odgojom. Svi će u njoj naći nešto za sebe. Svakoga upućujem, kako da uredi prostor u kojemu izvodi svoj fizički odgoj. Naročito preporučam sokolskim i sportskim društvima, da ne grade svoje domove i igrališta dok ovu knjigu ne pročitaju. Sadržaj: 1. Predgovor. 2. Povijest. 3. Vježbaonice. 4. Školske vježbaonice sa metodičkim rasporedom sprava po nastavnom planu. 5. Društvene gimnastične zgrade sa cijelim komforom. 6. Vježbališta. 7. Igrališta za sve vrste modernih sportova na kopnu i vodi. 8. Sletišta. 9. Trkališta za konje, motore i bicikle. 10. Strijelane. 11. Klizališta. 12. Kupališta. 13. Ladice. 14. Taborenje (turistika i planinarstvo). 15. Građa sprava za vježbanje, društvene i sportske igre. — Društvene gimnastične zgrade i sva igrališta rastumačene su slikama. — Svugdje upozorujem na higijenu i estetiku. — Cijena knjizi je 16 dinara. Buđe li broj pretplatnika veći, biti će jeftinija. — Sakupljačima pretplate 25 % rabata. — Knjižarska cijena je 20 dinara. Knjižarima 25 % rabata. — Ako mi se novac unaprijed pošalje, plaćam poštarinu, inače šaljem pouzećem na trošak poručitelja. — Prilažem ček za novac. Molim, da me se čim prije obavijesti koliko želite primjeraka. — Zdravo! Ante Tadić, profesor, Vršac (Banat), Učiteljska škola.